

Usnesení Nejvyššího soudu SSR ze dne 25.09.1984, sp. zn. 3 To 54/84, ECLI:CZ:NS:1984:3.TO.54.1984.1

Číslo: 29/1986

Právní věta: Posudok, ktorý nevypracoval poverený znalec, ale vypracovala ho pod jeho menom iná osoba, ktorá nebola pribratá do konania ako znalec, nie je použiteľný ako znalecký dôkazný prostriedok (§ 105 odst. 1 Tr. por.). Ak to vyžaduje povaha veci, je znalec oprávnený pribrať konzultanta na posudzovanie osobitných čiastkových otázok, pričom znalec zodpovedá aj za tú časť posudku, o ktorej sa konzultovalo (§ 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Zb.). Úlohou konzultanta preto nemôže byť vypracovanie znaleckého posudku namiesto povereného znalca postupom podľa § 105 odst. 1 Tr. por. Ak by bolo treba na posúdenie čiastkovej odbornej otázky v trestnom konaní vypočúť aj konzultanta, nemožno ho vypočúť v postavení svedka, ale bolo by treba pribrať do konania ako znalca.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 25.09.1984

Spisová značka: 3 To 54/84

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Důkaz znalecký

Předpisy: 141/1961 Sb. § 105 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 29/1986 sb. rozh.

Posudok, ktorý nevypracoval poverený znalec, ale vypracovala ho pod jeho menom iná osoba, ktorá nebola pribratá do konania ako znalec, nie je použiteľný ako znalecký dôkazný prostriedok (§ 105 odst. 1 Tr. por.).

Ak to vyžaduje povaha veci, je znalec oprávnený pribrať konzultanta na posudzovanie osobitných čiastkových otázok, pričom znalec zodpovedá aj za tú časť posudku, o ktorej sa konzultovalo (§ 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Zb.). Úlohou konzultanta preto nemôže byť vypracovanie znaleckého posudku namiesto povereného znalca postupom podľa § 105 odst. 1 Tr. por.

Ak by bolo treba na posúdenie čiastkovej odbornej otázky v trestnom konaní vypočúť aj konzultanta, nemožno ho vypočúť v postavení svedka, ale bolo by treba pribrať do konania ako znalca.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SSR z 25. 9. 1984 sp. zn. [3 To 54/84.](#))

Krajský prokurátor v Košiciach podal na obžalovaných M. Š., P. K. a A. S. obžalobu pre trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 Tr. zák., ktorého sa dopustil v spolupáchateľstve podľa § 9 odst. 2 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že vo februári a apríli 1980 ako pracovníci n. p. Chemosvit vo Svite vnikli počas nočnej smeny do skladu merania a regulácie, odkiaľ odcudzili rôzne náhradné elektronické dielce a polovodiče v celkovej hodnote 135 000,- Kčs, všetko na škodu n. p. Chemosvit vo Svite.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 25. júla 1984 sp. zn. 2 T 18/84 rozhodol na hlavnom pojednávaní, že sa vec podľa § 221 odst. 1 Tr. por. vracia krajskému prokurátorovi na došetrenie.

Najvyšší súd SSR podľa § 148 odst. 1 písm. c) Tr. por. zamietol sťažnosť krajského prokurátora.

Z odôvodnenia:

Toto svoje rozhodnutie krajský súd okrem iného odôvodnil tým, že podľa svojej výpovede znalec Ing. J. F. vypracoval osobne iba základný znalecký posudok zo 17. 7. 1981 o hodnote materiálu, pričom doplnok k tomuto posudku vypracovala svedkyňa M. K. Vypočutím tejto svedkyne na hlavnom pojednávaní krajský súd zistil, že táto svedkyňa vypracovala sama znalecký posudok zo

17. 7. 1981, ako aj doplnok k tomuto posudku zo 17. 2. 1983, a to na požiadanie znalca Ing. J. F., ktorý bol pracovne časovo zaneprázdnený. Posudok aj doplnok vypracovala sama, pričom ich predložila znalcovi Ing. J. F. a tento niektoré položky náhodne skontroloval.

Na základe uvedených skutočností krajský súd dospel k záveru, že nakoľko M. K. nebola v trestnej veci pribratá ako znalkyňa, nie je ani zapísaná v zozname znalcov a jej činnosť nie je činnosťou konzultanta, znalecký posudok je nepoužiteľný a súd sa oň nemôže opierať pri svojom rozhodovaní. Zároveň krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že vzhľadom na doterajší stav vykonaného dokazovania nie je možné rozhodnúť v tejto veci bez podania znaleckého posudku. Ostatné dôkazy doposiaľ vo veci vykonané nedávajú dostačujúci podklad pre rozhodnutie predovšetkým vo vzťahu k právnej kvalifikácii konania obžalovaných, ktorá závisí od výšky škody, ktorú svojim konaním spôsobili. Vzhľadom na uvedené okolnosti dospel krajský súd k záveru, že ide o podstatnú chybu prípravného konania, ktorá vyšla najavo až na hlavnom pojednávaní a ktorá sa na hlavnom pojednávaní nedala odstrániť.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť krajský prokurátor. Uviedol v nej, že rozhodnutie krajského súdu nepovažuje za správne. Poukázal na to, že znalec Ing. J. F. pri spracovaní prvotného znaleckého posudku zo 17. 7. 1981 vykonal ohodnotenie odcudzených súčiastok spôsobom, ktorý pokladá za dostačujúci i krajský súd v napadnutom uznesení. Je nepochybné, že znalec mal pri podávaní tohto posudku k dispozícii odcudzené elektrosúčiastky a posúdil ich druh, kvalitu a pod., pričom podľa svojho vyjadrenia M. K. videla elektrosúčiastky iba na fotografiách. Nie sú pochybnosti ani o správnosti použitých cenníkov na určenie výšky spôsobenej škody. Práve tento prvotný znalecký posudok názoru krajského prokurátora, proti ktorému nemá krajský súd vážnejších výhrad, tvorí podklad pre určenie výšky spôsobenej škody. Skutočnosť, že M. K. spracovala znalecký posudok „načisto“, nemôže podľa názoru krajského prokurátora vzbudzovať pochybnosť o jeho správnosti. Niet totiž pochyb o tom, že ani znalci z iných odborov znaleckej činnosti neprepisujú svoje závery písacím strojom osobne, ale tým poverujú podriadené pracovníčky. Ďalej krajský prokurátor v dôvodoch svojej sťažnosti poukázal na to, že doplnok k znaleckému posudku zo 17. 2. 1983 nerieši základnú otázku trestného konania – výšku spôsobenej škody. V tomto doplnenom znaleckom posudku znalec totiž iba porovnával jednotlivé druhy súčiastok nájdených u obžalovaných s cieľom určiť rozsah zodpovednosti jednotlivých obžalovaných. Pritom treba mať na

zreteli, M. K. k doplnenému znaleckému posudku uviedla, že znalec Ing. J. F. jednotlivé položky náhodne skontroloval. Výsledky doplnku k znaleckému posudku nie je teda možné absolutizovať, lebo nemajú podstatnejší vplyv na určenie výšky spôsobenej škody, ktorá bola jednoznačne určená už prvotným znaleckým posudkom. Krajský prokurátor ďalej vo svojej sťažnosti označuje za neopodstatnenú námietku krajského súdu, že M. K. nebola konzultantkou v súlade s § 10 Zák. o znalcoch. Poukazuje na to, že krajskému súdu musela byť známa okolnosť, že Ing. J. F. pri svojom výsluchu z 11. 8. 1981 uviedol, že pri spracovávaní znaleckého posudku využil vedomosti konzultantky M. K. Ďalej krajský prokurátor uviedol, že napriek určitým nedostatkom pri priberaní M. K. ako konzultantky nevznikli o správnosti znaleckého posudku pochybnosti a nakoľko pri určovaní výšky spôsobenej škody nemožno znalecký posudok spochybníť, nie je možné súhlasiť so záverom krajského súdu, že je tento posudok pre potreby trestného konania nepoužiteľný.

Najvyšší súd SSR v zmysle ustanovenia § 147 odst. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému mohol sťažovateľ podať sťažnosť, ako i konanie, ktoré tomuto uzneseniu predchádzalo. Zistil, že sťažnosť krajského prokurátora nie je odôvodnená.

Predovšetkým Najvyšší súd SSR si v plnej miere osvojil závery krajského súdu vo vzťahu k znaleckému posudku Ing. J. F. Podľa platných právnych ustanovení je znalec povinný vykonávať svoju činnosť osobne (§ 10 odst. 1 zákona č. 36/1967 Zb.). Ak si to vyžaduje povaha veci, je znalec oprávnený pribrať konzultanta na posúdenie celej posudzovanej záležitosti. Znalec je však vždy zodpovedný za správnosť celého posudku, teda aj v otázkach, ktoré posudzoval konzultant. Pritom skutočnosť, že pribral konzultanta, musí znalec uviesť aj s dôvodmi, ktoré ho k tomu viedli, v písomnom znaleckom posudku (§ 10 odst. 2 cit. zák.).

V danej trestnej veci uvedený zákonný postup nebol dodržaný. Pri výsluchu na hlavnom pojednávaní dňa 30. 5. 1984 sa znalec Ing. J. F. nevedel vyjadriť k doplneniu znaleckého posudku zo dňa 17. 2. 1983 a uviedol, že pre zaneprázdnenosť svojimi funkciami v čase podávania posudku túto časť vypracovala M. K., pracovníčka Národného výboru mesta Košíc, a preto odporúčal súdu, aby na tieto okolnosti bola M. K. vypočutá ako svedkyňa. Znalec okrem toho uviedol, že je schopný podať vysvetlenie len k prvotnému znaleckému posudku zo 17. 7. 1981, týkajúceho sa ohodnotenia elektrosúčiastok.

Krajský súd v dôsledku uvedených okolností predvolal a vypočul na hlavnom pojednávaní ako svedkyňu M. K. Z jej výpovede zistil, že táto svedkyňa vypracovala sama tak znalecký zo dňa 17. 7. 1981, ako aj doplnok k posudku zo dňa 17. 2. 1983. Uviedla, že Ing. J. F. ako jej nadriadený nemal k dispozícii jednotlivé cenníky potrebné na vypracovanie posudku, a preto ju požiadal o spoluprácu. Na základe takejto požiadavky potom sama vypracovala znalecký posudok a jeho doplnok a predložila ho Ing. J. F., ktorý niektoré položky náhodne skontroloval. Keď zistil, že cena je dosadená správne, a pretože ju poznal ako spoľahlivú pracovníčku, ďalšie položky nekontroloval. Posudok potom napísala načisto už sama a znalec Ing. J. F. ho napísal.

Za tejto situácie došlo k porušeniu platných právnych predpisov, keďže znalec Ing. J. F. nevykonával svoju činnosť osobne, ale posudok vypracovala namiesto neho iná osoba. Znalecký posudok, ako aj jeho doplnok nemožno teda považovať za posudok vypracovaný znalcom Ing. J. F., a preto krajský súd dospel k správne záveru, že ide o znalecký posudok v tomto konaní nepoužiteľný, o ktorý sa nemôže súd oprieť pri svojom rozhodovaní. Svedkyňa M. K. v trestnej veci nebola pribratá ako znalkyňa, navyše nie je ani v zozname znalcov. Ak napriek týmto okolnostiam vypracovala na požiadanie znalca Ing. J. F. sama znalecký posudok aj jeho doplnok, je takýto postup v rozpore so zákonom.

Za týchto okolností nemôžu obstať námietky krajského prokurátora týkajúce sa toho, že krajský súd nemá vážnejšie výhrady proti základnému znaleckému posudku, ktorý mal spracovať Ing. J. F.

Výsledky vykonaného dokazovania jednoznačne preukázali, že ani tento prvotný znalecký posudok nevypracoval pribratý znalec Ing. J. F.

Najvyšší súd SSR sa plne stotožňuje aj so závermi krajského súdu vo vzťahu k otázke, či M. K. bola v postavení konzultanta v zmysle § 10 odst. 2 zákona č. 36/1967 Zb. Zo znenia tohoto ustanovenia jednoznačne vyplýva, že pribratý znalec si môže za účelom posúdenia určitých čiastkových otázok pribrať konzultanta, čo musí byť uvedené v znaleckom posudku. V danom prípade takýto postup dodržaný nebol, a to ani napriek vyjadreniu znalca Ing. J. F. pri jeho výsluchu z 11. 8. 1981. Vtedy znalec uviedol, že pri spracovaní znaleckého posudku využil vedomosti konzultantky M. K. Zo samého vyjadrenia znalca nemožno ešte robiť záver, že M. K. bola riadne pribratá do veci ako konzultantka. Najvyšší súd SSR navyše upozorňuje na to, že aj v prípade akceptovania námietky krajského prokurátora, že uvedený znalec pribral M. K. ako konzultantku, charakter a rozsah jej účasti na vypracovaní a podaní znaleckého posudku a jeho doplnku je v rozpore s účelom činnosti konzultanta, ktorú má zákon na mysli. Úlohou konzultanta je posúdiť iba niektoré čiastkové otázky, na ktoré svojou odbornosťou nepostačuje pribratý znalec. Rozhodne však nemôže byť úlohou konzultanta vypracovanie celého znaleckého posudku, resp. jeho doplnku, ako to bolo v tomto prípade. Takáto účasť konzultanta na vypracovaní znaleckého posudku sa vymyká z rámca činnosti, ktorú má na mysli zákon pri určení úloh konzultanta, a prekračuje ju. Treba ďalej uviesť, že pokiaľ by bolo treba na posúdenie čiastkovej odbornej otázky v trestnom konaní vypočúť aj konzultanta, nemožno ho vypočúvať v postavení svedka, ale bolo by ho treba pribrať do konania ako znalca.